

Nr 276.

Av herr **Wahlund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till stipendier åt lärjungar vid högre läroanstalter m. m.

I proposition nr 183 har Kungl. Maj:t föreslagit icke obetydliga höjningar av stipendieförmånerna för elever vid högre läroanstalter, vid folkhögskolor och vid verkstadsskolor.

Beträffande stipendier för studier vid korrespondensinstitut och enskilda realskolor med kombinerad undervisning har departementschefen intagit en mera restriktiv hållning. Stipendiebeloppen föreslås bli oförändrade med omkring 200 kr. respektive omkring 300 kr. per läsår, varvid dock anslaget ökas till 175 000 kr. Detta belopp understiger emellertid med 50 000 kr. den summa som skolutredningen 1944 ansåg bli nödvändig under budgetåret 1946/47.

Departementschefen motiverar sin inställning med att de nya grunderna för stipendier till högre statliga och statsunderstödda skolor kunna väntas medföra en viss begränsning av korrespondensrealskolorna. Emellertid torde det vara osäkert, huruvida antalet enskilda realskolor med kombinerad undervisning, vilka snabbt vunnit stor utbredning på landsbygden, kommer att minska under de närmaste åren. De statliga och kommunala realskolorna ha icke den kapacitet att de utan en tidskrävande utbyggnad kunna taga emot ett större antal elever än för närvarande. Därutöver bör framhållas, att korrespondensrealskolorna ha ett bestämt värde genom att eleverna vid dessa skolor kunna stanna i hemmen under de ömtåliga uppväxtåren. Föräldrarna få på så sätt större möjligheter att ge sina barn en mera personligt präglad uppfostran.

Starka skäl tala sålunda för att lärjungar vid brevschoolor och korrespondensrealskolor komma i ett bättre läge i stipendiehänseende än vad föreslagits i ovannämnda proposition. En höjning av stipendiebeloppen för elever, som bedriva enskilda korrespondensstudier för realexamen eller för studentexamen, till omkring 300 kr. per läsår framstår som rimlig. Vidare böra lärjungar vid enskilda realskolor med kombinerad korrespondens- och muntlig undervisning i fråga om stipendieförmåner i princip jämföras med elever vid högre läroanstalter. Elever vid korrespondensrealskolor böra alltså kunna erhålla det behovsprövade stipendium på 540 kr., som föreslagits utgå till såväl landsbygds- elever som lärjungar på skolorten. I den mån elever vid korrespondensrealskolor bo längre än 5 km. från skolan böra de erhålla ersättning för resor på samma villkor som elever vid högre läroanstalter.

Det ställer sig svårt att med absolut säkerhet beräkna storleken i den kostnadsökning, som här framställda förslag kommer att medföra. Det förefaller oss rimligt att för nästa budgetår anvisas 300 000 kr. till stipendier för elever

vid korrespondensinstitut och realskolor med kombinerad undervisning. Det torde vara lämpligt att ge anslaget karaktär av förslagsanslag.

I ovan nämnda proposition ha förordats förbättrade stipendieförmåner åt elever vid folkhögskolor och verkstadsskolor. Beloppen föreslås sålunda höjda för elever i tredje behovsgraden till 90 kr., för elever i andra behovsgraden till 60 kr. och för elever i tredje behovsgraden till 30 kr. per läsmånad. Motionärerna ha i annat sammanhang (i anledning av proposition nr 113) förordat en höjning av stipendiebeloppet åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter till 100, 70 och 35 kr. i respektive behovsgrader. Vi anse, att denna höjning även bör komma elever vid folkhögskolor och verkstadsskolor till del, och hänvisa vad beträffar motiveringen till nämnda motion.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 183 måtte medgiva de ändringar i stipendiegrunderna som i motionen förordats och besluta att i anledning därav anvisa för budgetåret 1946/47

till Stipendier för studier genom korrespondens och vid enskilda realskolor med kombinerad undervisning ett förslagsanslag av 300 000 kronor,

till Folkhögskolor: Stipendier åt elever ett förslagsanslag av 1 430 000 kronor,

till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning ett förslagsanslag av 1 980 000 kronor,

till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid centrala verkstadsskolor ett förslagsanslag av 1 815 000 kronor,

till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom ett förslagsanslag av 110 000 kronor,

till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölndal ett förslagsanslag av 165 000 kronor.

Stockholm den 20 mars 1946.

S. G. W. Wahlund.

K. A. Westman.

B. A. Nilsson.

V. Ljungdahl.

Axel Löfvander.

Jones Erik Andersson.

Ivar Persson.

Gust. Elofsson

i Vä.

Gustav Hallagård.

Joh. Friggeråker.

Bernhard Näsgård.

J. A. Andersson.

Gärda Svenson.

Gust. E. Andersson.

Arvid De Geer.

John Gustavson.

L. Tjällgren.

Arthur Heiding.